

Nr 165

Utlåtande i anledning av väckta motioner om en av Aktiebolaget Statens skogsindustrier planerad industri i Otterbäcken.

(1:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Birger Andersson* och *Paul Jansson* (I: 201) och den andra inom andra kammaren av herr *Odhe m. fl.* (II: 249), har hemställts att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att frågan om fullföljandet av en av Aktiebolaget Statens skogsindustrier planerad industri i Otterbäcken i Amnehärads kommun i Skaraborgs län blir föremål för utredning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 201.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttrande avgivits av *Aktiebolaget Statens skogsindustrier* (Bilaga A). I skrivelse till statsutskottet den 11 september 1962 har *Amnehärads kommunalkontor* inkommit med skrivelse i ämnet (Bilaga B).

Utskottet vill helt allmänt framhålla, att det torde ankomma på Aktiebolaget Statens skogsindustrier att inom ramen för sin produktionsplanering självt besluta i frågor av bl. a. i motionerna angiven art.

Statens skogsindustrier har i sitt yttrande i ärendet framhållit, att bolagets finansiella situation icke gör det möjligt att, vare sig för närvarande eller inom överskådlig tid, realisera tidigare planer på en industri i Otterbäcken men att bolaget är villigt att möjliggöra för Amnehärads kommun att på det sätt, som kan finnas ändamålsenligt, disponera över ifrågavarande markområde helt eller delvis. Motionernas syfte att vinna klarhet beträffande bolagets framtida planer rörande Otterbäcken samt kommunens i skrivelse till utskottet framförda önskemål att få disponera den av bolaget förvärvade marken för annat industriellt ändamål synes härigenom vara tillgodosedda. Utskottet har alltså anledning förutsätta, att en för båda parter tillfredsställande lösning av markfrågan skall kunna komma till stånd.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 201 och II: 249 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 november 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Ragnar Bergh, Per Jacobsson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bertil Petersson, Nils Theodor Larsson, Herbert Larsson och Nils-Eric Gustafsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Nilsson i Göingegården, Andreasson, Svensson i Ljungskile, Johanson i Norrköping, Eskel, Gustafsson i Kårby, Blomkvist och Nelander.

Bilaga A

Riksdagens statsutskott

Med anledning av Kungl. Handelsdepartementets skrivelse den 24 maj 1962 med hemställan till undertecknat bolag att till statsutskottet avgiva utlåtande över likalydande motionerna I: 201 och II: 249 angående en av bolaget planerad industri i Otterbäcken får vi härmed anföra följande.

Motionärerna anser det nödvändigt att en översyn av planerna på att till Otterbäcken förlägga en massaindustri (eller annan lämplig träförädlingsfabrik) kommer till stånd och föreslår att frågan om fullföljandet av den av bolaget planerade industrin blir föremål för utredning.

Bolagets planer på en industri i Otterbäcken daterar sig från åren 1951—1955. Med anledning av G. Larssons i Luttra interpellation till 1959 års riksdag har bolaget sedermera, i skrivelse till handelsdepartementet den 23/3 1959, uttalat att bolaget tills vidare tvingats skjuta på detta projekt. Som skäl härför anfördes dels att bolagets försörjning med långfristigt kapital — mot bakgrunden av riksdagsbeslut åren 1956 och 1957 — ej var tillräcklig för att vid sidan av bolagets övriga rörelse då möjliggöra finansiering av en anläggning i Otterbäcken, dels att bolaget funnit att prioritet i fråga om investering måste givas åt Norrbotten. Detta har kommit till uttryck i det i 1959 års statsverksproposition redovisade förslaget om anläggning av pappersbruk vid Lövholmens Bruk i Piteå.

Någon ändring härutinnan har sedan dess icke skett. Bolagets situation i finansiellt hänseende gör det icke möjligt att, vare sig för närvarande eller inom överskådlig tid, realisera de tidigare planerna på en industri i Otterbäcken. Enligt bolagets bedömning vore det icke heller tillrädligt att i nuvarande marknadsläge uppföra en ny massafabrik, såsom avsågs år 1955.

Det må även anföras att, enligt upplysningar från domänstyrelsen, inget behov föreligger att genom bolaget tillskapa ytterligare avsättning av virke från statsskogarna inom ifrågavarande område, då efterfrågan är fullt tillfredsställande.

Under hänvisning till vad ovan anförts synes i motionerna begärd utredning ej vara erforderlig.

Motionärerna har påtalat de svårigheter Amnehärads kommun råkat i genom att bolaget icke kunnat fullfölja sina planer. Kommunen har bl. a. anlagt en vattenledning från Gullspång till Otterbäcken och uppfört ett flertal flerfamiljshus. Dessutom blockeras det i närheten av Otterbäckens djuphamn belägna området genom bolagets markförvärv. I anslutning härtill må framhållas att bolaget, för att lätta på kommunens svårigheter, lämnat den ett lån å Kr. 250 000:— samt att en industri för tillverkning av papperssäckar tillkommit i Otterbäcken efter det bolagets planer ställdes på framtiden. Denna industri har f. n. ca 80 anställda och beräknas komma att utvidga verksamheten ytterligare. Något bostadsöverskott torde för närvarande ej finnas inom kommunen.

Vad angår utnyttjandet av bolagets markområde i Otterbäcken har bolaget redan den 1/10 1959 i brev till kommunen uttalat att bolaget vore berett att, därest annat industriföretag ämnade installera sig i Otterbäcken, diskutera upplåtelse eller försäljning av eventuellt behövligt område av marken. Bolaget upprepade denna förklaring i brev till kommunen av den 7/11 1961. En förutsättning för sådan marköverlåtelse vore dock att vederbörande företag visade sig ha klara planer att å området etablera en industri.

I skrivelse till bolaget av den 30/5 1962 har kommunen framställt en önskan att själv få förvärva markområdet.

Bolaget har ansett sig icke nu böra ta slutlig ställning till kommunens ovannämnda framställning innan de inledningsvis berörda den 25/1 1962 avlämnade motionerna behandlats av riksdagen. Bolaget vill emellertid här ånyo deklarerat sin beredvillighet att möjliggöra för kommunen att på det sätt som kan befinnas ändamålsenligt disponera över markområdet helt eller delvis. Stockholm den 13 september 1962.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier

C. H. NORDLANDER

Olov Rynell

Bilaga B

Sveriges riksdag, statsutskottet, 1:a avd., Stockholm

Ang. motion nr I: 201 och II: 249.

Såsom inledningsvis omnämnes i rubr. likalydande i riksdagens första och andra kammare avlämnade motioner, förvärvade AB Statens skogsindustrier (ASSI) år 1954 inom Amnehärads kommun, Skaraborgs län, ett markområde om cirka 160 ha i avsikt att därå uppföra en massafabrik.

Frågan har med intresse följts av kommunen och dess kommunalnämnd vill därför till utskottet anföra vissa synpunkter i ärendet.

Självklart möttes ASSI:s planer på etablering av massaindustri inom Amnehärads kommun med stora förväntningar. Kommunen gjorde stora ansträngningar för att på allt sätt tillmötesgå bolaget. Således tillstyrktes bolagets markförvärv, trots att största delen av den enligt kommunens generalplan upptagna marken för storindustri togs i anspråk. Likaså överdimensionerades den cirka 5 km långa vattenledningen mellan Gullspång och Otterbäcken för att möjliggöra tillförseln av vatten till bolagets område. Praktiskt taget inom alla områden forcerades takten. Således uppfördes en stor del egna hem, vars ägare hade för avsikt att söka erhålla arbete vid den planerade massafabriken.

Då således de allra största förväntningar sattes till den planerade industrin blev meddelandet om att ASSI:s planer icke kunde realiseras, ett så mycket större bakslag för Amnehärads kommun och dess 3 300 inv. Det kan nämnas att bolagets skrinlagda planer visade att förväntningarna varit stora även inom stora områden utanför kommunen.

Bolagets meddelande om att dess långt framskridna planer inom kommunen icke kunde förverkligas, kom att under en följd av år verka förlamande på utvecklingen, vilket förhållande än mer förstärktes av 1958—59 års konjunkturdämpning med, i vart fall inom Amnehärads kommun, ganska betydande arbetslöshetssiffror, tidvis uppgående till 15—20 % av alla yrkesverksamma.

Svårigheterna har tidvis varit betydande i fråga om beredande av arbetstillfällen för de inom kommunen yrkesverksamma och i synnerhet då för de personer, vilka inflyttade till kommunen i samband med ASSI:s planer. Genom att under några år byggnationen varit betydande i bl. a. Mariestad (avstånd 4 mil) m. fl. orter, har frågan dock kunnat tillfälligtvis lösas.

Självklart är denna lösning icke lyckosam, då av naturliga skäl varje dämpning inom byggnadsverksamheten i orter utom kommunen medför att sysselsätta från Amnehärads kommun kan befara att ställas utan arbete.

Inom kommunens ledning har under de år som gått sedan ASSI:s skrinlagda planer i Otterbäcken, ingående diskuterats lämpliga åtgärder för beredande av arbetstillfällen i hemorten för den på andra orter f. n. sysselsätta arbetskraften. Naturligtvis har våra strävanden därvid till stor del varit inriktade på att söka få nya industrier att etablera sig inom kommunen.

I de fall förfrågningar gjorts hos olika industriföretag eller dessa gjort förfrågningar hos oss, har från industrihåll framhållits Otterbäckens förnäma läge vid Vänern såsom synnerligen lämpligt för industrietablering.

Då tomtmarken som bekant blivit en alltmer avgörande faktor vid förhandlingar med industrier, har det vid de förhandlingar som förts, visat sig, att det skulle varit till mycket stor fördel om kommunen kunnat disponera den för ASSI:s planerade massafabrik utlagda tomtmarken såsom förhandlingsbas.

Visserligen har ASSI:s styrelse i brev till kommunen år 1959 förklarat att bolaget för sin del är villigt diskutera överlåtelse av den bolaget tillhöriga tomtmarken i Otterbäcken därest annat industriföretag kunde visa realistiska planer på etablering därstädes. Emellertid omges i de allra flesta fall etableringsfrågor med den största sekretess, varför ett sådant redovisande från industriföretag är synnerligen svårt att få till stånd.

Med största intresse har vi tagit del av de avlämnade motionerna rörande ASSI:s planer i Otterbäcken. Självfallet är vår önskan att industrietablering utav något slag kunde komma till stånd i Otterbäcken.

Vid sammanträffande under sommaren 1962 med ASSI:s ledning har emellertid förklarats att bolaget icke inom överskådlig tid kan realisera sina planer i Otterbäcken, framförallt beroende på bolagets stora engagemang i Norrland.

Amnehärads kommun vill därför genom denna sin skrivelse vördsamt hemställa att utskottet vid sin behandling av rubr. motioner, därest icke ASSI:s ställningstagande nu tagit sådan vändning att bolaget omgående har för avsikt att uppföra industri å den i Otterbäcken disponerade marken, måtte medverka till att nämnda markområde snarast måtte av bolaget få överlätas till Amnehärads kommun. Gullspång i Amnehärads kommunalkontor den 11 september 1962.

För Amnehärads kommunalkontor

ARNOLD ERICKSON

Kommunalnämnsordförande

Bengt Johansson

Kommunalkamrer